

Kakšen naj bi bil idealni glas?

Idealen glas: Mora biti topel, naraven, ima razvito resonanco, je intonirano čist in sposoben izvajanja. Ritmično natančen, neprisiljen, gibek, sposoben jasne artikulacije (način petja) in diktije, sposoben zdržati ritmična čustvena razpoloženja, izvajati stilno glasbo, zdrav glas...

Najpomembnejši pevski organi

Glasilke: Izdihan zrak spremenijo v zvok, najpopolnejši glasbeni inštrument. Pri tvorbi glasu sodelujejo dihalni organi.

Pljuča: So pevčev zračni rezervat. Zadaj je hrptenjača, spredaj prsnica in obstani so rebra. Zračni mehurčki so povezani s sapničicami. Sapnik pa izloča dovajan zrak.

Sapnik: Je iz hrustančnih obročkov in je dolg od 10- 12 cm. Ojača zvok

Prepona: Loči trebušno votlino od prsne. Izbočena je navzgor(ko je sproščena), ko deluje se zravna. To je gladka mišica in je važen dejavnik pri petju.

Grlo: Nasajeno je na sapnik (na zgornjem kolobarju). Sestavljajo ga obročasti, ščitasti in piramidasti hrustanec. Piramidasti je v zadnjem delu (vežeta glasilke).
Lastnost:- Je gibljivo
-Križata se požiralnik in sapnik

Glasilki: Nahajata se v grlu. So tanki, nežni , elastični gubi (sluznice). Sta v vodoravni legi. Spodaj sta pripeti na ščitasti in piramidasti hrustanec
Višina tona je odvisna od: Dolžine glasilk in debelosti (manjši-višji zvok, večji-nižji zvok) ter napetosti glasilk. Pri govoru in petju so glasilki napeti. Ob vdihu zraka tresljaji povzročajo tone. Napenjanje glasilk omogočajo mišice.

Resonančni Organi

Resonanca- ojačitev valovanja (nihanja)

Resonančni ojačevalec: Ustna votlina za zobovjem

Najpomembnejši resonančni organi so:

-žrelo

-nosna votlina

-nosno žrelna votlina

-trdo nebo (od zgornje čeljusti do mehkega neba)- negibljivo

-mehko nebo-gibljivo (višanje in nižanje tona)

-nos

-Sinusi (zatilniški, lobanjski, ušesna, lična, očesna , čelna)

-Zvočna cev -odvisna od pozicije grla (od glasilk do ustnic) Na barvo in jakost vpliva vsaka sprememba prostora.

Register

Vrsta tonov, ki zvenijo z enako ali podobno resonanco.

NIŽJE LEGE: Prsni register(zveni slabo). Glasilki se treseta sta napeti v dolžino in širino

VISOKE LEGE: Lobanjski register. Tresejo se robovi glasilk. Glas je prožnejši ampak izgubi volumen.

PREHODNI TONI:(med obema legama). Bolj svetla barva. Iz prsnega prehod v lobanjskega. Najbolj primeren.

Falzet

To je izključno moški glas. Je popolnoma v lobanjskem registru. Ton, ki nastane je brez podlage, ni koncentriran, ni napetosti in nastane pri presahanju sape. Zveni brez resonance in odprto. Naraščanje tona je škodljivo- še posebej ob nepravilni uporabi.

Mutacija

Lat. Mutare:spremeniti

Nastopi v puberteti: sprememba barve in obsega. Pomemben je razvoj grla. Glasilke se debelijo in podaljšujejo. Traja nekaj tednov ali celo let.

Ženski glas:Se utrdi, pridobi moč in širino

Moški glas:S postane B in A postane T. Pridobi barvo, volumen, naravni vibrator

Znaki in metoda: Glas postane hripav, intonacija je netočna, hitra utrujenost pri petju in govoru.

Metode: Ne sme se peti naglas!!! ali pa sploh ne sme peti (prva bolj priporočljiva)

Dejavniki pri petju

1. Pevski prostor: Mora biti prezračen, razsvetljen.

Vsak pevec naj bi imel 3³ zraka. Temperatura naj bi bila nekje od 18 do 29 stopinj. Vlažnost naj bi bila 70 odstotna.

2. Dihanje :Skozi nos zaradi toplote in vlage

3. Drugo: Kajenje(za pevca prepovedano, ker povzroča hripavost)

Prepih- lahko staknemo prehlad in ne moremo peti.

Obremenjenost glasilk:

Prehrana pred petjem.: (premastno, začinjeno, oreški stročnice, čokolada, sladke pijače, kava, alkohol, vino- NE) DA voda in nesladkan čaj.

-Obleka- ne pretesna zaradi dihanja in gibanja

-Menstrualni ciklus-lahko

-Nosečnost, porod- lahko

-Starost: s starostjo glas tudi zgubi tisto pravo barvo, zato je petje odporočeno vsem starejšim pevcem, ki čutijo da ni njihov glas enak prejšnjemu (je hripav,težko zadene pravo intonančnost)

Opora

Opora je zvočni steber od prepone do trdega neba. Zaradi opore nastane tudi dober ton. Omogoča usklajeno delovanje mišic. Trebuh mora pri dihanju biti odzunaj. Pomaga nam predvsem pri petju in produkciji tona.

Bolezni dihalnih organov

BRONHITIS: Vnetje sapnic , veliko izkašljevanja

HRIPAVOST: Posledice prehlada ali dretja (glasovni počitek, grglanje timijana).

NAHOD: Vnetje nosne sluznice, pri prehladu

VNETJE GRILA: Vnetje dihalnih topil; bolečina kašelj in hripavost

Dihanje

Je temelj petja in pogoj za tehnično in umetniško zmogljivost, sproščanje in držo. Je podzavesten proces (Neenakomerna prekrvavitev možganov).

.Dihamo hitreje (npr. Šport,v zpon...).

Vplivajo čustva (strah , bes, trema...)

Hočemo doseči:

Največjo količina zraka z največjim izkoristkom in najmanjšim uporom.

Podzavestno dihanje:vdih in izdih enaka

Govorno dihanje: izdih daljši

Petje: Med besedilom se ne diha, povezava z govornim dihanjem, izdih, mora biti razlika v količini zraka. Pevski ton zahteva več zraka kot govorni. Dihanje moramo podrediti stavku in pomenu.

Vdihavamo skozi nos, ne napolnimo pljuč do konca, pomembna pevska drža, vdih mora biti neslišen in hiter. Prepona se aktivira.

Poznamo:

VISOKO ali PLJUČNO:Premajhna količina za petje (zgornja pljuča).

STRANSKO ali REBERNO: Z zrakom se napolni sprednji del pljuč . Za petje je še zmeraj premalo zraka.

GLOBOKO ali PREPONSKO:Je že bolj idealno za petje. Napolni se predvsem spodnji del pljuč

KOMBINIRANO ali ZDRUŽENO:Vse skupaj. Napolnita se zgornji in srednji del pljuč.

Nastavek

To je usmeritev zraka toka grla do zgornjega trdega neba.

PLOSKI:Najbolj uporaben- ton je razpršen , ni osredotočen, ni pravilen

MEHKONEBNI: tok zraka je usmerjen iz grla do mehkega neba, pomaga pri vzviševanju tona. Zastrt ton.

PRAVI NASTAVEK:ton je usmerjen v trdo nebo, je nosilen in zdrav.

Lahko si pomagamo z višino tona in vokali.

Intonacija (čistost tona)

Vsak ton na začetku pesmi mora biti popolnoma čist ne previsok ne prenizekin ne previsok, še manj pa neodločen in omahljiv. Preden začnemo peti moramo imeti usta

odprta v legi prvega zloga. Sapa mora biti v pljučih pripravljena .

Zato je treba na pevskih vajah narediti čimveč vaj za najkrajše intonacije za začetek pesmi.

Dikcija (izgovorjava)

Pri tem mora biti pravilna in jasna izgovorjava. Pri tem pa je tudi velik poudarek na razumljivosti besedil in tudi vsebine. Pojemo le samoglasnike, medtem ko pa samoglasniki služijo za povezavo samoglasnikov, izrekati pa jih moramo kratko. Za vsak vokal moramo tudi pravilno odpirati usta, besede pa morajo biti vezane, naglašene ter jasno in razločno tudi izrečene. Pri izgovorjavi moramo tudi paziti na gibčnost in prožnost ustnic. Sičnike in šumnike mora pevec izgovarjati lahko in kratko, sklepne soglasnike pa ne sme požreti.

Artikulacija

Ta izraz pomeni način izvajanja posameznih tonov. Pike nad notami pomenijo *staccato* petje, kar pomeni da moramo vsak ton zapeti čim krajše z manjšim poudarkom. Nasprotno pomeni *legato*, pri tem se toni tako rekoč prelivajo drug v drugega, petje pa izvajamo v enem dihu. Med obema pa je izvajanje *non legato*, toni niso pretrgani vendar se čuti polaganje tonov enega na drugega.

Dinamika (moč glasu)

Moč glasu se ravna po vsebini pesmi. Pevce lahko sam ugotovi dinamiko, glede na vsebino pesmi npr. Dvigovanje tonov pomeni velikokrat tudi naraščanje dinamike.

Navadno pa je dinamika označena z oznakami: *pp*, *p*, *mf*, *f* in *ff*

Menjava moči petja je označena z vilicami (krokodilčki).

Glas narašča-*crescendo*. Glas pojenjuje- *decrescendo*, kolikor časa kaže znamenje.

Pevce mora videti in se držati teh oznak oziroma slediti dirigentu ,ki jih nakazuje. Pri mirnih pesmih se dirigira z rokami prsti ali zapestji pri glasnejših s podlaktama, pri zelo glasnih pa ne mahamo s celima rokama, temveč si pomagamo tudi s tupom in glavo.

Upevanje

Pri pevski vaji je upevanje zelo pomembno, kajti pevci, ki dobro ogrejejo svoje glasilke, pojejo veliko bolj sproščeno, predvsem pa kvalitetneje. Najbolj je začetni s preprostimi razgibalnimi vajami (izberemo jih po lastni presoji), s katerimi pevce umirimo , sprostimo in jih tako pripravimo na začetek vokalnih vaj.

Če oblikovanje glasu ni pravilno, nastanejo grde napake, ki zelo neprijetno učinkujejo: nosni glas, zobni glas, tresenje - tremoliranje glasu.

Petje pri maši

STALNI SPEVI (Ordinarij) - besedilo je stalno

Gospod usmili se**Kyrie**

Slava.....**Gloria**

Vera.....**Credo** (v zadnjem času se ne poje tako pogosto)

Svet in Blagoslovljen.....**Sanctus et Benedictus**

Jagnje božje.....**Agnus Dei**

SPREMENLJIVI SPEVI (Proprij)

Vstopni spev**Introitus**

Medberilni spev.....**Graduate**

Aleluja.....Aleluja
Nadaljevalni spev.....Tractus
Darovanjski spev.....Offertorium
Obhajilo.....Communio
Pesem slednica..... Seqencia

Vrste maš

Diskantne maše - melodija v vodilnem glasu
Tenorske maše - glavna melodija se pojavi v tenorju
Šansonske maše - samostojne
Parodične maše - parodija nekaj drugega npr. sveta noč- jagnje božje
Requiem -maša za umrle